

ERINGSBODA SAMHÄLLSFÖRENING

Rapport från Landsbygds Dagarna i Oskarshamn 2017-10-27 – 28

Inledning

Eringsboda Samhällsförening fick erbjudandet att delta i *Landsbygds Dagarnas* tvådagarskonferens med två deltagare utav Ronneby Kommunbyggeråd.

Konferensen var fullmatad med informativa föreläsningar, grupparbeten, en utställningsmessa och kvällsunderhållning.

Dag 1 inleddes efter registreringen av deltagarna med presentation av konferensen moderatorer *Josefin Heed* från Hela Sverige Ska Leva och *Jessica Bergsjö* från sitt egna företag Firma Kalmar. Moderatorerna överlämnade inledningstalet till *Tommy Skoog* från Oskarshamns kommun som ersatte sitt kommunalråd, *Peter Wretlund* som hastigt insjuknat.

Tommy hälsade samtliga deltagare hjärtligt välkomna till konferensen och Oskarshamn.

Dag 1

Jerker Lagnell – var först ut av talarna och han berättade om sin automatiska expressbutik LaxoMat. Den nuvarande butiken är placerad utanför Falkenberg intill E 6:an. Sedan länge har han och hans familj drivit en restaurang där som har specialiserat sig på laxrätter. En orsak till att man ville utveckla verksamheten var att man skulle kunna erbjuda kunderna matservice dygnet runt. Därför har man byggt upp en butik som påminner om en stor automat. Kunden öppnar butiken genom att använda sitt bankkort, plockar i en påse de varor/portioner han önskar sätter hela kassen på en bänk där den läses av med hjälp av RFID-kod (Radio-frequency identification). Detta är en teknik för att läsa information på avstånd från transpondrar och minnen som kallas taggar. RFID är på väg att ersätta den nuvarande streckkoden, t.ex. Walmart, troligen världens största detaljhandelskedja, kräver RFID av sina leverantörer.

Laxbutiken har öppet dygnet runt, har en låg personalkostnad och ingen kontanthantering. Företaget hade tidigare en butik i Halmstad, denna har man sålt och butiken är flyttad till Gnosjö järnvägsstation, där den har blivit en smörgåsbutik.

Caroline Bergmann är en ung och mycket engagerad ideell mäklare från Uddebo, en by mellan Borås och Ulricehamn, i Tranemo kommun. Efter sina studier hade Caroline återvänt till sin hemby, en utflyttningsort som Caroline har lyckats engagera invånarna och andra så inflyttning numera äger rum. Uddebo är numera en by där det händer mycket. T.ex. det Gula Huset i Uddebo är en ekonomisk förening som restaurerar en gammal trikåfabrik och fyller den med aktivitet.

Marknader, byggnadsvård, konstprojekt, föreläsningar, loppis, kurser, syLan och offentliga kulturarrangemang. Utöver detta har man en inköpsförening, kanotuthyrning, bybastu, bil pool, tillsammansodlingar och festivaler m.m. (www.uddebo.se) Väveriet i Uddebo har producerat textilier för offentliga miljöer under lång tid. Caroline, i mäklarrollen, kontaktar husägare till obebodda fastigheter i byn och frågar om hon kan få sälja dessa till lämpliga ägare som i sin tur kommer att rusta upp fastigheterna. Affärerna har gått bra och folk vill åter flytta till byn. I syLANet tillverkades vimplar som hängdes upp längs genomfartsvägen i byn för att få ner hastigheterna. I Göteborg har man två gånger ställt upp en buss och bjudit folk på en utflykt. Resan har gått till Uddebo, där har man utrustats med overaller och hammare, man har fått hjälpa till och renovera, naturligtvis har man blivit bjudna på mat och annat gott. Innan huset målades sålde man världens största skraplott, dvs. alla fick en bit av det gula huset att skrapa innan målning. I Uddebo har man stormöten 2 gånger om året. I framtiden satsar man på social kompetens och nyskapande.

Lars Johansson och *Gunnar Casserstedt* från Kiladalens utvecklingsbolag i Stavsjö, har startat ett lokalt utvecklingsbolag, ett s.k. svb-bolag (särskild vinstutdelningsbolag, vinsterna återinvesteras lokalt, vilket gör att bygden blir livskraftig). Stavsjö är en tätort i Nyköpings kommun i Kila socken, ca 35 km väster om huvudorten. Förr gick E 4:an rätt igenom samhället, under 1990-talet byggde man motorväg vilket fick till följd att genomfartstrafiken minskade markant.

Utvecklingsbolaget har satsat på och startat upp en digital matbutik. Man har startat ett bygge av lägenheter i första hand avsedda för äldre och man har skrivit en handbok i Lokal Landsbygdsutveckling.

- *Den digitala lanthandeln* bygger på ett avtal med en stormarknad i Nyköping och levereras en gång i veckan till Stavsjö.
- *Att bygga hyreslägenheter*; Man har köpt den gamla skolan (Stavsjögården, är numera kontor) och 13 500 m² mark
- Upprättat detaljplan för bostadsändamål
- Första etapp 8 lägenheter
- Säkerställt finansiering inklusive investeringstid (hyran får inte överstiga 1 300kr/m²/år). Totalentreprenaden fick inte överstiga 17 000 kr/m².
- Upphandlat en totalentreprenad till fast pris.
- Sökt och beviljats bygglov
- Inflyttning Q2 2019

- *Handboken innehåller*; 1. Ekonomiska resurser befrämjar initiativ 2. Statligt bidrag förutsätter eget kassaflöde 3. Kvartalsrapporter befrämjar engagemang 4. trovärdig

kommersiell aktör 5. Ger kommunen en allmänt nyttig partner 6. Förståelse för att verksamheten måste gå med vinst.

Lennart och Gunnar ser som sin uppgift att sprida kunskap och kompetens, att delta och arrangera seminarier samt studiebesök, medverka som föreläsare vid olika event. De säger sig ständigt vara på väg mot nya utmaningar.

Regina Westas Stedt från Vingåkers kommun berättade om det ökade trycket på bostäder på landsbygden. Regina arbetar som landsbygdsutvecklare och bredbandssamordnare. Vingåker har 9 000 invånare varav 4 000 bor i centralorten, resten bor i byar och landsbygden.

Det finns goda förutsättningar för utveckling, Vingåker ligger inte långt ifrån Stockholm och andra större orter och är således en pendlingskommun. Man vurmar om sina seniorer, vill behålla ungdomarna och nysvenskarna. Detta försöker man göra med fiberutbyggnad, bostäder och en god service.

Det går att bygga fiber på landsbygden helt kommersiellt utan bidrag och fiberföreningar. Vingåker erbjuder en solidarisk modell för ca.20 000 kr i centralorten, i byarna och på den rena landsbygden. Detta gör man genom trepartssamverkan – kommunen/fiberleverantör/civilsamhället. Detta går då måste det även gå att bygga bostäder.

Det gäller att skapa förutsättningar;

- Projekt – ökat bostadsbyggande i Vingåkersbygden
- Samverkan – Studieförbund och Länsbygderådet
- Lokala behov och förutsättningar, dvs. bygdegrupper
- Inspirationsstöttning – studiecirklar
- Ekonomi och mervärden – kommunens roller

Karina Veinhede från Läppe berättade om denna gamla bruksort som på två år ökat antalet invånare med 40 %. Förr i bruket gjorde man mindre kanonkulor. Man var en rekreationsort med fritidsboende. Efter 1950-talet lades det mesta ner. Dessutom var Läppe delat mellan två kommuner. Sedan år 1994/95 tillhör dock hela Läppe Vingåkers kommun. Karina är en eldsjäl som har bidragit till att Läppe lockar till sig mer bofast befolkning igen. Detta gör man genom diverse aktiviteter. Ett exempel är det s.k. ”Damruset”, man satsar på kultur och lockar dit konstnärer. Man har också startat upp ett Barnkooperativ.

Johan Persson, ordförande i den Parlamentariska Landsbygdskommittén redogjorde för dess slutbetänkande, SOU 2017:1. För Sveriges landsbygder en sammanhållen politik för arbete, hållbar tillväxt och välfärd.

Utredningen bestod av 11 ledamöter och en ordförande som representerade samtliga partier. I mars 2016 presenterades ett enigt delbetänkande. Slutbetänkandet har fått brett stöd i riksdagen.

Målet är:

- En livskraftig landsbygd med likvärdig inriktning. I första hand avses 75 satsningar till 23 norrlandskommuner
- Bredband ska finnas till alla år 2025. (Johan medger ett feltänk dvs. man borde ha börjat bygga längst ut)
- Säkerställa grundläggande SOT-nivå för hela landet, genom att höja dess nivå för elektronisk kommunikation (SOT = samhällsomfattande tjänster)

Regeringen utreder införandet av särskilda landsbygdslån för byggande av egna hem, hyresrätter, kooperativa hyresrätter och bostadsrätter i landsbygderna.

Riksintressen är hinder för expansion. AF stoppar nedläggning av kontor på landsbygden. Krav på insatstider för Polisen. Styrning och organisering av statlig verksamhet. I varje län inrättas en strategisk och operativ samordningsfunktion av statlig verksamhet, en s.k. landsbygdsdelegation.

Workshop med *Helena Kurki* om Näringsliv och Turism. Det fanns ytterligare två workshops om Boende och Digitala möjligheter.

Uppgift: Hur skapar vi en aktiv och levande bygd?

Kännetecken:

- Skapa gemenskap, skönhet, boende av olika slag, service, trygghet, balans i åldersfördelning, bra infrastruktur, framtidstro, engagemang, utveckla, aktivt föreningsliv, näringsliv, mötesplatser, positivt omdöme m.m.

Dag 1 avslutades med olika betraktelser av TV 4:s politiska kommentator *Marcus Oscarsson*, som på sitt briljanta och snabba sätt guidade publiken genom turerna i det senaste amerikanska presidentvalet, där han bl.a. förklarade hur Donald Trump kunde bli president. Han spekulerade också om de politiska turerna på hemmaplan och han framhöll ett ställtips att FI var en trolig kandidat till Sveriges riksdag. Han stod för en härlig avslutning på en innehållsrik, informativ och inspirerande första dag av Landsbygd dagarna.

Dag 2

Jerry Engström, marknadschefen, turismentreprenören och inspiratören med erfarenhet och framgång inom multinationella, mellanstora och små företag. Han har fått företag som Dove och Becel inom livsmedelsjätten Unilever att växa, fått Fjällräven att bli Sveriges tredje mest populära varumärke. Nu håller han på med att förverkliga drömmen att förverkliga en mötesplats för friluftsfolk i hela världen – Friluftsbyn vid Höga Kusten, som har blivit ett av Sveriges mest innovativa besöksnäringföretag samtidigt som Höga Kusten har blivit Sveriges snabbast växande destination.

Se Jerrys hemsida: www.jerryengstrom.se

Han inledde dagen med att betona vikten av samsyn och tydliga mål.

SAMARBETE – får det att hända

SÄRSKILJNING – ger uppmärksamhet och vid relevans uppstår intresse, som gör att vår plats sticker ut

SAMSYN – ger en stabil grund

Förutsättningar för verksamhet och hur ska vi synas? Kan vi ta oss igenom bruset?

Byggstenar till ett starkt besöksmål jfr DOCKSTA, en tätort i Kramfors kommun, beläget vid Höga Kusten strax söder om Skuleberget – samarbete för att växa.

Ansvarig/resurser – tidplan – mål

Emma Håkansson, från Helsingborgs kommun vurmade för digital turistinformation. Hennes tre huvudteser är:

Attraktion, aktivitet och interaktion

Som exempel på attraktivitet framhöll hon;

Guggenheim muséet i Bilbao, Spanien – På ett år hade muséet dragit 100 miljoner euros, staden hade genom detta blivit attraktiv, från att ha varit en ganska trist stad tidigare.

Göteborg, som har satsat stort på att bli Sveriges evenemangsstad nummer ett.

Mallorca, där man numera endast bygger minst 4-stjärniga hotell

Friluftsbyn vid Höga Kusten

Capetown – send your facebook profile to us, så såg det ut som du var eller hade varit där

Hur har Helsingborg interagerat?

- Man stängde turistbyrån 2017
- Man satsade på produkt- och affärsutveckling, sälj och marknadsföring
- Man satte upp info points (informationsställen, ambulerande på olika platser i staden)

Detta lär ha gett 38 % mer kundkontakter än året innan.

Albin Ponnert, berättade om Local Food Nodes – ett sätt att återskapa våra lokala matmarknader.

Frågan ställdes om digitala lösningar var räddningen för landsbygden?

Svaren bland publiken blev:

- Ja 33 % - digitalisera mera
- Nja 68 % - men ett bra komplement
- Nej 0 % - det är bara en kortlivad trend

Efter Albins genomgång blev det tillfälle att besöka utställningsmässan i samband med lunchen.

Härpå följde ett samtal mellan *Ingrid Aune*, kommunalråd (s) i Malvik, Norge och *Laila Naraghi*, riksdagsledamot (s) från Kalmar. Diskussionen leddes av moderatorn *Jessica Bergsjö*.

De båda gästerna hade varit politiskt sakkunniga åt statsminister Stoltenberg i Norge och utrikesminister Wallström i Sverige, i dessa roller hade man träffats tidigare.

I Norge har man ett talesätt att – Hela landet skal bruges. Enligt Jessica kunde man ställa detta i jämförelse med Sveriges slogan: Hela landet ska leva, - med vilket man naturligtvis kunde mena en respiratormodell.

Boplikt, det vill säga om man bosätter sig efter sina studier på en avfolkningsort och lovar att stanna där i minst 5 år kan man få sina studielån avskrivna.

Helena Kurki från Innovationscenter för landsbygden var dagens sista föreläsare. Hon berättade om entreprenörskap på landsbygden som hon varit med om att starta upp i sydöstra Skåne tillsammans med kommunerna Sjöbo, Ystad, Tomelilla och Simrishamn, kommuner med totalt ca 80 000 invånare. Leader (Liason entre actions de développement de léconomie rurale)=(samverkande åtgärder för att stärka landsbygdens ekonomi, vilket är en metod för utveckling av landsbygden inom EU) har finansierat projektet.

Tommy Skoog som öppnade konferensen avslutade densamma med att dela ut blommor till de som varit ansvariga för den här lyckade konferensen, dessförinnan hade vi svarat på en utvärderingsenkät.

Sammanfattningsvis kan sägas att konferensen var inspirerande, informativ, varierande och engagerande framfört av bra föreläsare.

Tack och bock!

Claes Wiberg och Dan Johansson, Eringsboda Samhällsförening 2017-10-30

